

Nr 151

Utlåtande i anledning av motioner om skolor för psykiskt störda barn.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 498 av fröken Pehrsson och herr Harald Pettersson samt II: 570 av fru Nilsson m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning angående åtgärder för att stimulera skolverksamhet av i motionerna beskrivet slag och att därvid överväges frågorna om huvudmannskapet och finansieringen och andra för en dylik skolform väsentliga frågeställningar.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *skolöverstyrelsen* som tillstyrkt motionerna och förordat att en expertutredning tillsättes för ändamålet. Överstyrelsen har anfört i huvudsak följande.

Som motionärerna anför har behovet av hjälp till barn med psykiska störningar av varierande grad och art ökat.

Inom den obligatoriska skolans ram finns vissa möjligheter till särskild hjälp åt elever med anpassningssvårigheter. De vanligaste är observationskliniker och observationsklasser för elever som behöver mer stöd än som kan ges individuellt helt inom den vanliga klassens ram.

Blir elevens reaktioner på missanpassningen av sådant art att de inte kan bemästras i skolan kan placering vid ungdomsvårdsskola ifrågakomma. I vissa delar av landet finns även tillgång till upptagningshem, specialhem och behandlingshem. Elever som intas på sådana hem får sin skolgång ordnad antingen genom den vanliga skolans försorg eller genom undervisning anordnad vid respektive institution.

Det finns emellertid elever med psykiska störningar av sådan art och grad att de för närvarande inte erhåller den lämpligaste hjälpen inom den vanliga skolans ram, vid ungdomsvårdsskola eller på sätt som ovan angetts.

Det är dessa elever som motionärerna avser och för vilka bl. a. Kedjeboskolan tillkommit. Skolans undervisning — inklusive specialundervisningen — och dess elevvårdande åtgärder av olika slag är ej tillräckliga för att ge dessa elever den hjälp de behöver för sin anpassning och positiva utveckling. Deras fritids- och boendemiljö behöver kunna påverkas, kamratkontakterna stundom förändras och skolans insatser behöver följas upp genom fritidsaktiviteter som planläggs i nära samarbete med de lärare som svarar för elevernas pedagogiska handledning. Insatser av denna art underlättas om skolstyrelserna ges möjligheter att göra anordningar av den art som motionärerna åsyftar. Samarbete med den psykiska barn- och ungdomsvården är härvid angelägen. För här ifrågakommande elever som bor utanför stor-

sladsregionerna föreligger f. n. av främst kvantitativa skäl svårigheter att anordna adekvata vårdformer i kombination med undervisning.

SÖ tillstyrker motionerna och förordar att en expertutredning tillsätts för ändamålet.

Utskottet. Mot bakgrund av det allvarliga problem som den höga frekvensen av psykiska störningar hos barn och ungdom utgör redogöres i motionerna i korthet för verksamheten vid Kedjeboskolan i Västmanland, en internatskola för omhändertagande av stockholmspojkar med störningar av nämnda slag. Motionärerna önskar en utredning om vilka åtgärder som lämpligen bör vidtagas för att stimulera en motsvarande verksamhet på andra håll i landet, i vilken utredning även frågor om huvudmannaskap, finansiering m. m. bör övervägas.

Utskottet är väl medvetet om den allvarliga situation som föranlett yrkandet i motionerna. Enligt utskottets mening kan man emellertid förutsätta att de ansvariga lokala och centrala myndigheterna ständigt följer utvecklingen på området och prövar olika vägar i arbetet på att komma till rätta med ifrågavarande problem. Utskottet finner det därför inte behövt med någon särskild utredning om åtgärder för att stimulera en skolverksamhet av samma typ som den som bedrivs vid Kedjeboskolan och avstyrker därför motionerna.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna I: 498 och II: 570.

Stockholm den 11 november 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 146.